

[Koch.]

tagender forelagt fuldt ud, nemlig Tegninger, Beskrivelser og eventuelt andre Oplysninger.

I § 5 er det fastsat, at der skal tillægges Bygningsinspektøren eller Ingeniøren, der leder Statens Arbejder, et særligt Honorar, naar disse Arbejder overstiger en vis Størrelse. For de honorarlønnede Ingeniørers Vedkommende vilde jeg finde denne Ordning ganske rimelig; men for Bygningsinspektørerne, der skal lønnes fast, er jeg ikke saa vis paa, at dette er rigtigt. Saaledes som Forholdene er, vil det være fuldkommen korrekt at tillade Bygningsinspektørerne at arbejde for private. Det vil holde dem bedre i Kontakt med Livet paa Bygningsvæsenets Omraade og ogsaa give dem et Supplement til deres Indtægter. Men naar det gælder Statens Arbejder, vil jeg finde det forkert, at man har fastlønnede Embedsmænd, der kan overtage dette Arbejde mod et særligt Honorar. Saa sker der jo det, som ogsaa Indlederen fra Socialdemokratiet Side var inde paa, at man skal have en Bygherre, medens Statens som saadan vanskeligt kan optræde som Bygherre. Men i det Øjeblik man, i Stedet for at lade en Bygningsinspektør lede et saadant større Byggeforetagende eller en saadan større Forandring, engagerer en privat Arkitekt, vil man netop have den rigtige Kombination, idet Bygningsinspektøren paa Statens Vegne optræder som Bygherre, og den engagerede Arkitekt optræder som ledende Arkitekt under Bygherrens Ansvar.

Der er ogsaa det Forhold, at hvis Bygningsinspektøren skal bygge for Staten, sker det let, at enten skal han bygge i sit eget Distrikt og bliver da sin egen Bygherre, eller ogsaa skal han bygge i en anden Bygningsinspektørs Distrikt og faar saa en sidestillet Kollega som tilsynsførende, og dette kan i givne Situationer maaske medføre uheldige Forhold.

Jeg vil gerne henlede Opmærksomheden paa, at der i Bemærkningerne til Lovforslaget er nævnt, at private Arkitekter faar et Honorar af fra 5 til 8 pCt. af Byggesummen. Det er maaske ikke saa heldigt, at saadan en Bemærkning staar der, i alle Tilfælde er det ikke rigtigt, hvis den ikke er rigtig, og det er den ikke. Den er endda meget forkert. Forholdet er det, at ved ganske smaa og særlig komplicerede Byggeforetagender kan private Arkitekter efter deres Honorarregler beregne sig Honorarer fra 5 til 9 pCt., men ved Byggeforetagender af Gennemsnitsstørrelse, paa ca. 150 000—200 000 Kr., kan de kun beregne sig Hono-

rarer fra 3 til 7 pCt., og det er vel nærmest den Slags Byggeforetagender, der har Interesse for Staten. Ved meget store Byggeforetagender, der kommer op paa flere Millioner, kan Arkitekterne efter deres egne Honorarregler kun beregne sig fra 1½ til ca. 4 eller 5 pCt.

Den ærede Ordfører for Socialdemokratiet tillod sig at sige, at de Honorarer, som de private Ingeniører og Arkitekter beregner sig, ofte er fuldkommen urimelige, men han sagde ikke, hvori Urimeligheden bestaar, og den bestaar sikkert lige saa ofte i, at de Herre er for billige, som at de er for dyre. Jeg synes, man skal være forsigtig med at udkaste en saadan Bemærkning, at en vis Klasse Mennesker beregner sig urimelige Honorarer, naar man ikke motiverer den. Det er en Fejl, som er meget almindelig her i Landet, at den ene Klasse Mennesker beskylder de andre for at tjene for meget. Vi, der kender de faktiske Forhold, ved meget godt, at de Honorarer, som Ingeniører og Arkitekter beregner sig, gennemgaaende er uhyre beskedne, og Urimeligheden bestaar nærmest i, at de er for smaa.

De Indvendinger, jeg her paa det konservative Partis Vegne har fremsat imod Lovforslaget, er sikkert ikke anderledes end, at vi forhaabentlig kan tale os til Rette om dem i det kommende Udvalg, og jeg kan slutte med at tilsige den højtærede Indenrigsminister vor loyale Støtte til at gennemføre dette Lovforslag, som vi i det hele og store tror vil være af det gode.

Rager: Af de Udtalelser, som indtil nu er fremsat, synes det at fremgaa, at dette Forslag skulde kunne faa en nogenlunde let Gang gennem Rigsdagen, og det vil vi, hvis det bliver Tilfældet, hilse med Glæde. Ganske vist, Udtalelser er der faldet i to forskellige Retninger. Det ærede Medlem Hr. J. Chr. Jensen, der talte for Socialdemokratiet, mente, at det, der forelaa, kun var Spiren til noget, men mente egentlig, at det var godt; det ærede Medlem Hr. Jensen (Broby), der talte som Ordfører for Venstre, mente ogsaa, det var Spiren til noget, der skulde vokse, men han mente, det var daarligt. Jeg tror, vi træffer nogenlunde det rigtige ved at sige, at det, som er nedlagt i Lovforslaget, det er Rammer, som kan tage det Byggeri, som nu er tænkt lagt derunder, og som har en vis let Ekspanivitetskraft; det vil ikke være dyrt for det at ekspandere, det vil i Virkeligheden kunne tage betydelig mere ind under sig.

Det radikale Venstre, for hvilket Parti jeg har den Ære at tale, vil støtte dette Lov-